

Sándor közalap. főerdész 160 frt alapítvánnyal kötelezvényben, ajánlja a titkár.

Az *apatini* m. kir. erdőhivatalra, mint a volt zombori m. kir. állami javak igazgatóságának jogutódjára, miután az utóbbi által annak idejében tett 100 frtos alapítványt 160 frtra egészítette ki, az alapító tagok összes jogai kiterjesztetnek.

Rendes tagokul vétettek továbbá fel: *Fábián* Béla e. a. h., aj. Vadas Jenő; *Vigh* József műsz. dijnok, aj. Boros Mór; *Véssey* Mihály e. a. h., aj. Véssey Ferencz; *Vermes* Aladás jár. erdőőr, aj. Véssey Ferencz; *Tóthpál* István, *Szücs* György, *Nagy* Sámuel, *Németh* Márton urad. erdőőrök és *Fekecs* József urad. körvadász aj. Hayden Antal; *Fischer* Béla magpergető tulajdonos aj. Hangay Géza; *Abaffy* Emil cs. kir. kamarás, földbirtokos, aj. Csemitzky Aladár; *Szepessy* Elek okl. erdész, aj. Dapsy Frigyes; *Krause* Tivadar e. a. h. aj. Vadas Jenő; *Séfl* János urad. erdész, aj. Ajtay Sándor; *Fatermelő és fakereskedő hivatalnokok országos egyesülete*, aj. a titkár.

XX. Jelen jegyzőkönyv hitelesítésére Ghyezy Emil és Máday Izidor választmányi tag urak kéretnek fel.

K. m. f.

Horváth Sándor, s. k.
titkár.

Tisza Lajos, s. k.
elnök.

Hitelesítésül:

Máday Izidor, s. k.
választm. tag.

Ghyezy Emil, s. k.
választm. tag.

Lapszemle.

A tölgyfa paizstetűjéről. Az 1891. év június havában a bouconnei (Haute Garonne) és montechi (Farnet Garonne) uradalmi erdőkben M. R. de Lapasse egy különös rovarat figyelt meg, melyet azelőtt sohasem látott és mely M. E. Henry a nancyi erdészeti tanintézet tanára által *Lecanium quercus* névvel határozatott meg. A coeci-diák családjából való ez a hemiptera a kocsányos és kocsánytalan tölgyfákon fordult elő. Az említett uradalmi erdők közül a bouconnei erdő kiterjedése 2008 hektár, mely részben sikon, részben

dombvidéken terül el. Tengerszin feletti magasság 179—281 *m.* A talaj terciär korbelti kovasavas agyag; elegyaránya az 1891. évben: kocsányos tölgy 0·8, kocsánytalan tölgy 0·1, gyertyán, bar-kóca, berkenye, köris, hárs 0·1. Az erdőt 25 éves alfa-fordával középérdő üzembn kezelik. A montechi uradalmi erdő kiterjedése 1319 hektár; 104—128 *m.* tengerszin feletti magasságban egészen sikon fekszik, a talaj a terciär korszak miocén emeletjéből való agyag; elegyaránya: kocsányos tölgy 0·7; kocsánytalan tölgy 0·2; gyertyán 0·1. Ezt szintén 25 éves alfa-fordával középérdőüzembn kezelik.

A kermesz által megtámadott erdőrészekben feltűnő volt, hogy a fák későbbn leveleztek ki és a kéreg meglepő fekete színt kapott. Kivált a fiatalabb vágások felfái szenvedtek sokat a rovartól s késő tavasszal is még levél nélkül állottak. A megtámadott alfák imitt-amott megjelenő leveleikkel és füstös kérgükkel olyanok voltak, mintha tűz pusztított volna köztük. A fakérgen a nőstény kermesnek számos ellipsoid-alaku paizsa volt található. M. R. de Lapasse szerént a tölgypaizstetűnek Franciaországban való megjelenése nem muló baj, hanem az mostanság is még folytonosan terjed, miért is a rovarnak, hogy kellően lehessen védekezni ellene, teljes megismerése okvetlenül szükséges. M. R. de Lapasse erre vonatkozólag a következőket írja.

A *Lecanium quercus* életfolyamata megegyezik általában véve a coccidiák életfolyamatával. Május hó végén vagy június elején a nőstény már teljesen kifejlett; mozdulatlanul tapad az éves hajtásra, néha oly nagy mennyiségben, hogy azt egészen körülveszi mintha az ág bibircses hüvelybe lenne behuzva. A kifejlődött rovar hosszasa 3—4 *mm.*; szélessége 2—3 *mm.* A peterakás június 10.-e körül kezdődik s a nőstény a petéket maga alá rakja, és pedig oly nagyszámban, hogy a pajzs alatt levő tér egészen betelik. Peterakás után a nőstény összeszárad és elpusztul. A pete halvány rózsaszínű, gömbalaku, átmérője 0·3—0·4 *mm.*; az álcza tizenkét nap mulva kel ki; az apró álcza, a testének közepén egy barna folt van, a test többi része fehéres színű; hosszusa 0·7—0·8 *mm.* Az álczák megjelenésük után azonnal elszélednek a legközelebb eső levelekre, hol szívócsövüket azok szövetébe bocsátják s az ott talált nedvekkal táplálkoznak. Ősszel aztán az

időjárás viszontagságai elől a levél alsó felére menekülnek. Tél közeledésével mikor a levelek hullani kezdenek, az álcák is elhagyják eddigi tartózkodási helyeiket s a fiatal hajtások alsó felére vonulnak. Ugyanekkor színük is megváltozik s gesztenyebarnává válik, úgy, hogy az általuk meglepett ágakat könnyen meg lehet ismérni a vereses barna vonalról. A télen át megmerevedett állapotban levő kermeszek tavasszal, mikor a fának nedvkeringése megindul, újból mozogni kezdenek és táplálkozás végett szétmászának azokon az ágakon, melyek nekik védelmet nyújtottak. M. R. de Lapasse talált nagy mennyiségű kermeszt a vágásokban is, a rönkök és dorongok vágáslapjain, a háncs tájékán, összegyűlve. A kermeszek tavasz elején 1.5 mm. hosszúak és a fiatal hajtásokra vannak tapadva, melynek vékony kérgét szívócsövükkel könnyen átszurhatják; a nőstények ezután csakhamar kifejlődnek s a megtermékenyítés befejeztével megtelnek petéikkel.

Ezek után áttérek a *Lecanium quercus* károsításának leírására.

Ez a rovar kivált a rügyfakadás idejében veszedelmes, mikor a paizstetük miriádjai szállják meg a fiatal hajtásokat s ott a tápnedv elszívásával a lombfakadást tizenöt-husz nappal, sőt néha egy hónappal is késleltetik. Annál nagyobb, annál szembetűnőbb a paizstetű által okozott károsítás, mennél rosszabb a talaj és mennél gyengébb a tölgyfa növekvése. A tölgyfának második, ugynevezett nyári hajtása, mely június végén és július elején fejlődik, sohasem szenved a paizstetűtől.

A *Lecanium quercus* előfordulásának legfeltűnőbb jele, hogy az ágak és levelek, sőt a törzs is fekete színben tűnnek fel. Ezt a színezetet M. E. Henry szerint a Fumagó gomba idézi elő, mely annak a ezukortartalmu nedvnek keletkezése következtében fejlődik ki, melyet a paizstetük magukból kibocsátanak. Egyébiránt eléggé ismeretes tünetény az már, hogy a paizstetű megjelenésével a korompenész együtt jár. A bouconnei és montechi erdőkben a korompenész a leveleknek csak felső lapján volt észlelhető, mi egyszersmind azt is bizonyítja, hogy a penész keletkezését a paizstetűnek a levél felszínére hulló váladéka idézte elő. M. R. de Lapasse május havában tényleg találta is a levelek felső felén a *Lecanium quercus*-tól származó ezukornemű váladékot, melynek közepén fejlődött aztán a Fumago.

A *Lecanium quercus* leginkább a fiatal sarjerdőben szokott előfordulni, hol aránylag legtöbb a fiatal hajtás s a hol tehát legtöbb táplálékot szerezhet magának, de nagy mennyiségben előfordul a középerdő felfáin, sőt a vágható tölgyállabokban is. Elegyes erdőben ezt a paizstetüt azokon a fákön is lehet találni, bár sokkal kisebb mennyiségben, melyek a tölgyfával vegyest fordulnak elő. Így M. R. de Lapasse talált ilyen paizstetüt a gyertyánfán, a seprőjeneszteren, csakhogy ezek csupán szórványosan fordultak elő és kisebbek is voltak, mint a tölgyfán levő paizstetük.

M. E. Henry védő- és irtószerül egy oldatot ajánl, melylyel a paizstetük által belepett fákat be kell fecskendezni, vagy a megtámadott részeket beecsetelni s mitől a *Lecanium* elpusztul. Az oldat összetétele a következő: 50 rész fekete szappan, 100 rész alkohol amylique, 200 rész borszesz, 650 rész esőviz.

Fünemü növényekre ez az oldat igen erős s ekkor még ezer rész vizet kell hozzátenni. Ez az irtószer, melyet M. E. Henry egyáltalán minden coocidia és aphidia ellen ajánl, természetesen csak egyes diszfáknál és diszcserjéknél alkalmazható és az erdőben előjövő *Lecanium quercus*-szal szemben szóba sem jöhet. Egyébiránt bár tagadhatatlan, hogy a tölgyerdők szenvednek a *Lecanium* károsításától, de legalább az eddigi tapasztalatok szerint még nem pusztult el miatta egy tölgyfa sem, mert nagy sarjadzási képességénél fogva a tölgy hamar könnyen ki is heverheti a bajt.

(A „R. d. e. et f.“ 1896. évf. után. Közli: *Péck D.*)

Ceylon szigetén.

Irta: Szalay Imre.

A zárt jalouk közti résen, egy világos fénysugár lopózik be a szobába, hol a mosquitó-hálóval védett ágyban feküdtem Havanában, a sziget közepén levő kis pusztán. Falunak nem mondhatom, mert alig van néhány ház benne, s azt hiszem, azért van